

ORGANIZATION OF AN INTEGRATED
EDUCATION-RESEARCH-PRODUCTION SYSTEM OF TARGET
TRAINING FOR VOCATIONAL TEACHERS

Mykola Korets^{1,2}, Nataliia Tytova^{1,3}

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ОСВІТНЬО-НАУКОВО-
ВИРОБНИЧОЇ СИСТЕМИ ЦІЛЬОВОЇ ПІДГОТОВКИ
ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Микола Корець, Наталія Титова

Abstract. The author has conducted research that facilitates formation of methodological aspects in cognition, with theoretical substantiation and practical proposals as regards ensuring effectiveness of an integrated education-research-production system of target training for vocational teachers, with the purpose of implementing the social dimension of prolonged employment opportunities for academic potential of HEIs and subsystems of vocational education; the research process is kept up to date with substantiation, organization design, and approbation of the system as per its designated purpose — professional training and development of a new generation of vocational teachers — in accordance with the innovative interpretation of professional crosses as the correlation of regional opportunities, production capacities, regional education establishment clusters and socio-ecological demands for competitiveness in the labour market.

Keywords: target training, vocational teachers, integrated, education-research-production system

Анотація. Проведено дослідження, що сприяє формуванню методологічного напрямку пізнання з теоретичним обґрунтуванням та практичними пропозиціями щодо забезпечення ефективності інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання для реалізації соціального виміру пролонгованих можливостей зайнятості наукового академічного потенціалу ЗВО та складових підсистем професійної освіти; актуалізує процес дослідження обґрунтування, проектування організації та апробація системи за цільовим призначенням професійної підготовки та розвитку педагогів професійного навчання нової генерації згідно інноваційного трактування професійних кросів як співвідношення регіональних можливостей, умов виробничих спроможностей, регіональних осередків закладів освіти та соціально-екологічних запитів спроможності кон'юктури ринку праці.

Ключові слова: цільова підготовка, педагоги професійного навчання, інтегрована, освітньо-науково-виробнича система

¹ National Pedagogical Dragomanov University, Kyiv, Ukraine

² m.s.korets@npu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0001-5552-7481>

³ titnat2008@npu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-9415-4427>

Вступ

Соціально-економічна стабільність в умовах міжконтинентальної та транскордонної трансформації економіки обумовлюється зростанням модернізації академічного потенціалу в забезпеченні сталості суспільного прогресу. Вище зазначені умови трансформації педагогічних закладів вищої освіти (далі — ЗВО) мають пріоритети організації якісної професійної підготовки сучасних фахівців; формування духовно багатого, інтелектуально розвиненого, фізично та психічно здорового покоління, а також максимальне задоволення освітніх потреб та інтересів особистості за для забезпечення пролонгування добробуту учасників освітнього процесу. Розвиток економічних відносин в Україні неможливий без наявності кваліфікованого працездатного персоналу, який забезпечують педагоги професійного навчання. У цьому процесі фахівцеві зі професійної освіти належить особливе місце, оскільки він стає провідником національних реформ, здатним втілити у підготовку робітничих кадрів новітні педагогічні технології відповідно до запитів ринку праці та викликів суспільства.

Актуальність обраної теми дослідження визначається суперечностями: між вимогами кон'юнктури ринку праці, попитом закладів професійної освіти модернізованого типу у фахівцях професійної освіти та неспроможністю традиційної системи вищої освіти їх виконати через недостатнє фінансування освітнього процесу та відповідно відсутністю необхідної матеріально-технічної бази, науково-обґрунтованого нормативно-правового й якісного навчально-методичного забезпечення, підготовленого на основі цифрового освітнього ресурсу; між бажанням здобувачів освіти навчатися та здобувати корисно-практичний досвід в умовах особистісно-орієнтованих гнучких форм організації освітнього процесу на підґрунті субординаційно-координаційної взаємодії інтегрованих освітньо-науково-виробничих систем професійної підготовки фахівців та практикою централізованого управління та замовлення на підготовку педагогічних кадрів з домінуючими лінійними вертикальними зв'язками, спрямуванням освітнього процесу не на кінцеву якісну релевантність і пролонговану зайнятість здобувачів освіти; між загальнопоширеною практикою широкого набору абітурієнтів у ЗВО на педагогічно-орієнтовані спеціальності без врахування потенціалу достойно спроможних здобувачів з прагненням до наукового пізнання, з проведенням відповідної психолого-професійної діагностики, профорієнтації, профвідбору та виконанням професійних завдань, становлення, самовдосконалення, розвитку та професійної ангажованості.

Метою дослідження є формування методологічного напрямку пізнання з теоретичним обґрунтуванням та практичними пропозиціями щодо обґрунтування, проектування інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання для забезпечення соціального виміру пролонгованих можливостей зайнятості наукового академічного потенціалу ЗВО та складових підсистем професійної освіти.

Завдання дослідження полягає у поетапності виконанні дій: здійснити теоретичний аналіз понятійно-категоріального апарату наукової проблеми дослідження, семантичний аналіз стану професійної підготовки педагогів

професійного навчання нової генерації; обґрунтувати й актуалізувати ефективність запровадження інноваційних підходів для забезпечення професійної підготовки педагогів професійного навчання; теоретично обґрунтувати та спроектувати модель інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи підготовки педагогів професійного навчання; обґрунтувати умови ефективності інформаційного студентоцентрованого портативного середовища професійної підготовки педагогів професійного навчання.

Предмет — процес дослідження, обґрунтування, проектування організації та апробації інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання.

Об'єкт — цільова підготовка педагогів професійного навчання.

Методи дослідження — *загальнонаукові методи*: узагальнення та систематизація інформації сучасних наукових досліджень та знань для формування змісту професійної підготовки педагогів професійного навчання, моделювання організаційних систем і підсистем їх професійної підготовки, формально-логічний метод аналізу нормативно-правової документації, характеристика стану та прогнозування тенденцій розвитку й визначення рівня ефективності системи підготовки педагогів професійного навчання за даними релевантності навчання й оцінювання роботодавців і стейкхолдерів; *конкретно-наукові методи психологічних та педагогічних досліджень*: формалізація за допомогою аксіоматизування дослідницьких гіпотез, моделювання (імітаційне, комп'ютерне); географічний метод визначення професійних кросів за адміністративно-територіальним поділом країни, що дає можливість встановити потреби закладів професійної (професійно-технічної) освіти та суб'єктів працевлаштування у педагогах професійного навчання; *дисциплінарні* (прийоми, засоби, форми навчання конкретної дисципліни, що належить до галузі науки та знань); *міждисциплінарні* (вибір інтегральних способів поєднання різних рівнів моделювання складових підсистем, спрямованих на дотичність та комплекторність синергетики системи професійної підготовки педагогів професійного навчання).

Аналіз наукових джерел Теорія систем як науковий напрям висвітлено у дослідженнях: Блауберга І. щодо проблеми цілісності та системного підходу [2], Берталанфі Л. щодо вивчення загальної теорії систем [1], Богданова А. щодо загальної організаційної науки (тектології) [3], Карташова В. щодо теорія і методології систем [4], Квейда Е. щодо складних систем [5], Юдина Е. щодо системного підходу та принципів діяльності [7], Сурміна Ю. щодо теорії систем та системного аналізу [6], Уймова А. щодо системного підходу та загальної теорії систем [8], Друкера П. щодо ефективного управління [9], що дало змогу обґрунтувати та спроектувати інтегровану освітньо-науково-виробничу систему цільової підготовки педагогів професійного навчання.

Виклад основного матеріалу

Дослідження ґрунтується на провідних засадах методології фундаментально-світоглядної, конкретно-наукової, прикладної науки та практики для формування та експертного оцінювання систем професійної підготовки на базі підходів: аксіологічного — ставлення до змісту та результатів власної діяльності, професійних ролей і позицій; акмеологічного — формування спрямованості фахівців на самовдосконалення, досягнення майстерності та професіоналізму; системно-синергетичного — передбачає забезпечення єдності цілей, змісту, організації, форм та методів, джерел, тобто природнього взаємозв'язку всіх елементів системи професійної підготовки та становлення педагога нової генерації; інформаційної цифровізації — забезпечує оцінювання управління освітньою інформацією та регулювання роботи з нею в системі; диверсифікаційного підходу, що полягає в урізноманітненні та інноваційності змісту підготовки майбутніх фахівців, що сприяє формуванню професійно мобільної, креативної, конкурентоспроможної новаторської особистості; коучинг-підхід забезпечує індивідуальний супровід студентів від професійного самовизначення до результату навчально-пізнавальної діяльності; кластерний представляє собою комплекс взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих соціально-економічних, державних і самоврядних структур та інститутів, підприємств, установ, дії яких спрямовані на надання освітньо-наукових послуг високої якості в умовах глобальних викликів.

Імплементация модернізованих освітньо-наукових систем ЗВО України до Європейського простору освіти, науки й інноватики актуалізує проблеми теоретичного, практичного й організаційно-управлінського характеру удосконалення (обґрунтування, проектування, впровадження, апробації) інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання (рис. 1).

Ефективність управління якістю професійної підготовки залежить від синхронізованої координації органів транскордонної, регіональної та національної організації системного впливу на забезпечення релевантності освітньо-наукового процесу ЗВО. Соціально-екологічне замовлення в глобальному вимірі здійснюють міжнародні та національні стейкхолдери. Асоціація представлена Комітетом зацікавлених сторін (з англ. — Stakeholders' committee, <https://www.dot.ny.gov/i81opportunities/stakeholders-committee>) та об'єднує розлоге коло представників громадськості, самоврядування, зацікавлених представників установ з групами інтересів організації; входять представники освіти, розвитку та планування, охорони здоров'я, житлового будівництва, соціальної справедливості, містобудування, охорони навколишнього середовища, бізнесу та промисловості та урядові групи. Брифінги зацікавлених сторін відбуваються з публічними засіданнями оприлюднення проектної діяльності Комітету.

Спілки конфедерацій промисловців та роботодавців Європи (з англ. — Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe, UNICE, <https://www.eesc.europa.eu/en/policies/policy-areas/enterprise/database-self-and-co-regulation-initiatives/112>) спільно з Європейською конфедерацією профспілок (з англ. — European Trade Union Confederation, ETUC), Європейською асоціацією ремісничих малих та середніх підприємств (з англ. —

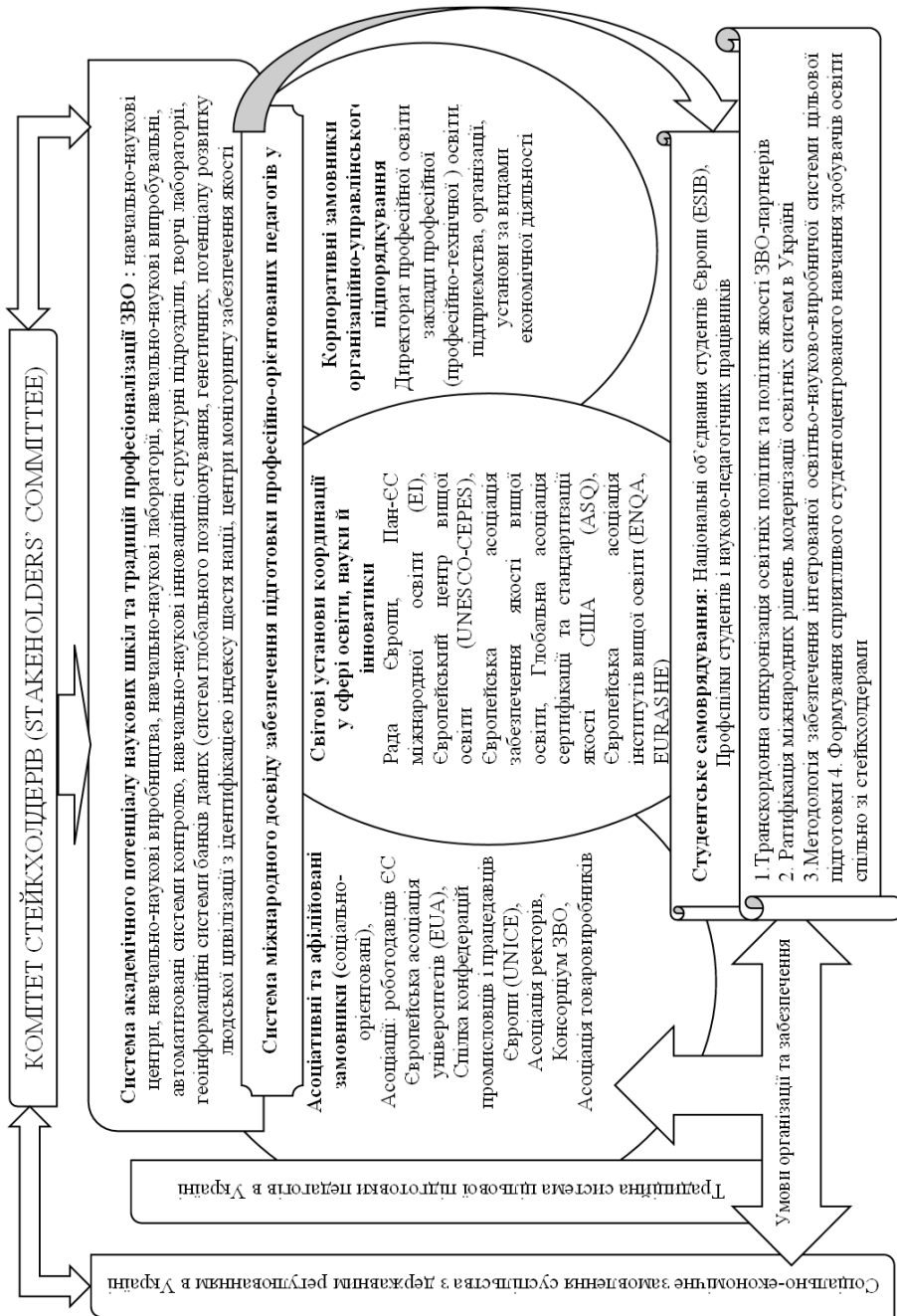

Рис. 1. Модель інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання

European Association of craft small and medium-sized enterprises, UAEPME), Європейським центром підприємств за участі громадськості та підприємств загального економічного інтересу (з англ. — European Centre of Employers and Enterprises providing, CEEP) надає системні консультації щодо прогалин в законодавстві співтовариства та національних законодавствах і рекомендує які дії необхідно здійснити для забезпечення мінімального рівня захисту працівників від стресу, пов'язаного з роботою. Угода соціальних партнерів визначає наступні цілі: підвищити обізнаність та розуміння роботодавцями, працівниками та їх представниками стресу, пов'язаного з роботою; звернути увагу на ознаки, які можуть вказувати на проблеми стресу, пов'язаного з роботою; забезпечити методикою виявлення та запобігання проблемам стресу, пов'язаного з роботою, або управління ними. Асоціації беруть участь у роботі Урядового комітету з Європейської соціальної хартії з правом дорадчого голосу. Відповідно до п. ст. 27 Європейської соціальної хартії покладено обов'язок готувати для Комітету міністрів доповіді, в яких наводяться відібрані серед порушень хартії ситуації, з яких належить прийняти рекомендації [10].

Спільнота європейських університетів та її асоційованих та афілійованих членів покликана задовольняти соціально-екологічне замовлення Комітету на засадах сталого розвитку. Європейська асоціація університетів (з англ. — European University Association, далі — EUA) (<https://eua.eu>) об'єднує понад 800 університетів (з національними конференціями ректорів у 48 країнах), відіграє вирішальну роль у Болонському процесі та впливає на політику Європейського союзу (далі — ЄС) щодо вищої освіти, досліджень та інновацій. Завдяки постійній взаємодії з низкою інших європейських та міжнародних організацій, EUA забезпечує суспільні відгуки на позицію голосу європейських університетів, надає можливості членам асоціації обмінюватися передовим досвідом, брати участь у проектах, спільних заходах навчання, з розлогим спектром долучених ЗВО. Асоціація також надає членам унікальні можливості формувати європейську політику та ініціативи, що впливають на вищу освіту та дослідження. Моніторингова група Пан-Європейської координації співпрацює з наступними інституційними системами мережевої взаємодії Європейського простору освіти, науки й інноватики. Європейський центр вищої освіти / Центр Європи для вищої освіти (з англ. — European Centre for Higher Education/Centre Européen pour l'Enseignement Supérieur, UNESCO-CEPES, <https://uia.org/s/or/en/>) створений з метою сприяння співпраці у сфері вищої освіти між державами-членами ЄС та регіону. UNESCO-CEPES є консультативним членом Групи з стратегічних дій Болонського процесу для реалізації місії розробляє та впроваджує проекти розвитку та реформування сфери вищої освіти та наукового дослідництва; виконує обов'язки секретаріату або спеціалізованого секретаріату імплементації Конвенції Ради Європи / UNESCO про визнання кваліфікацій згідно кваліфікаційних рамок ЄС; здійснює консалтингово-дорадчий сервіс; сприяє розробці та реалізації політики наукового пізнання якості й безпеки життєдіяльності та служить форумом для обговорення глобальних тем модернізації вищої освіти; забезпечує доступ широкої громадськості до інформації про вищу освіту та науку; координує взаємини з опорними кафедрами UNESCO в рамках програми UNITWIN (з англ. — United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization).

Реалізація концептуальних засад стратегічного розвитку сфери освіти, науки й інноватики ЄС глобального академічного виміру соціальних гарантій та правового захисту учасників освітньо-наукового процесу з пролонгованою зайнятістю професійного зростання впродовж життя зі забезпеченням гідної якості й безпеки життєспроможності на принципах конативності, квалітології, ноосферності реалізується через диверсифікацію, транспарентність та партисипацію професійної підготовки педагогів нової генерації. Глобальним регулюванням якості вищої освіти займаються транскордонні асоціації з принциповими відмінностями інституційної організації та впливу ЄС та США.

Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти (з англ. — European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA, <https://enqa.eu>) сприяє розвитку забезпечення якості у представництві агентства на міжнародному рівні, підтримуючи їх на національному рівні за сприяння комплексних послуг та мережових можливостей організації. ENQA сприяє підвищенню якості та розвитку культури якості у вищій освіті; працює задля формування Європейського простору вищої освіти та науки студентоцентрованого неперервного зростання та зайнятості зі здобуттям загальноприйнятих кваліфікацій, попередніх результатів та періодів навчання згідно міжнародних зразків диплому та додатку; забезпечує відкритість поліваріантності управління якістю систем вищої освіти та ноосферологічних цінностей (транспарентність, незалежність, співпраця, чесність, достовірність).

Глобальна асоціація сертифікації та стандартизації якості США (з англ. — American Society for Quality, далі — ASQ, <https://asq.org>) забезпечує відповідність діючим вимогам якості до професіоналізму спілки; допомагає задовольняти зростаючі потреби роботодавців у якісних професіоналах; сприяє професійно-корисній практиці, досвіду користування мережами, інструментами та рекомендованими рішеннями для просування визнаних професіоналів (сертифікованих асоціацією) їх продукції та послуг заявленої галузі.

Інформаційні ресурси національної підтримки організаційно-управлінського підпорядкування, а саме Національне агентство зі забезпечення якості вищої освіти (<https://naqa.gov.ua>), Національний фонд дослідження України (<https://nrfu.org.ua>); Директорат професійної освіти Міністерства науки і освіти України (<https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/kontaktna-informaciya/strukturni-pidrozdili-mon/direktorat-profesijnoyi-sviti>); заклади професійної (професійно-технічної) освіти (<https://registry.edbo.gov.ua/prof>); підприємства, організації, установи за видами економічної діяльності (Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України (http://www.ukrstat.gov.ua/edrpu/ukr/EDRPU_2017/zmist_EDRPU.htm) як корпоративні замовники на підготовку педагогів і науковців в Україні уможливають прагнення синергетичної взаємодії процедур національного забезпечення якості в сфері освіти, науки й інноватики з пролонгованою зайнятістю педагогів професійного навчання нової генерації.

Розроблено інтегровану освітньо-науково-виробничу систему професійної підготовки педагогів професійного навчання, яка дає змогу підвищити якість підготовки та професійного розвитку педагогів (здобувачів освіти, слухачів, курсистів, представників адміністрації та керівництва, анга-

жованих підприємців дорадчо-консультативного та інформаційно-телекомунікаційного сервісу соціального сприяння) і забезпечити портативність підготовки та розвитку з програмами наукового пізнання задля здобуття необхідного рівня професіоналізму, якості та безпеки життя (у соціальному вимірі галузі, сім'ї, громадянина та його нащадків): забезпечення тісного взаємозв'язку ринку освітніх послуг і ринку праці в умовах інноваційно-освітнього кластеру; організації доуніверситетської підготовки абітурієнтів до здобуття професії педагога; формування готовності соціальних партнерів, громади брати участь у фінансуванні освіти; підвищення потенціалу ЗВО з додатковою модернізацією освітньо-наукових систем; формування позитивної мотивації майбутніх педагогів до самонавчання, самоорганізації та самоменеджменту; впровадження в освітньо-науковий процес високо-ефективного навчально-методичного та інформаційно-технологічного забезпечення інформаційного студентоцентрованого портативного середовища професійної підготовки педагогів професійного навчання з удосконаленням нормативно-правової бази; реалізації академічного потенціалу наукової спадщини ЗВО (через наслідування наукових шкіл та продовження послідовниками на рівнях підготовки та розвитку).

Розроблена система сприятиме забезпеченню якості професійної підготовки педагогів професійного навчання нової генерації та буде ефективною в умовах реалізації стратегічних засад, що представлено у таблиці 1.

Таблиця 1. Стратегічні засади модернізації інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання

№ п/п	Аспекти організації інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання	Заходи, що потребують здійснення
1	об'єднання зусиль закладів професійної (професійно-технічної) та вищої педагогічної освіти, промислових, бізнесових структур, державних, громадських та інших організацій і створенні інноваційно-освітнього кластера з метою перетворення ситуативних контактів на систему стійких партнерських стосунків, поєднання фундаментальної практико-орієнтованої науки, освіти та інноватики виробництва в освітньо-науковому процесі	створити модель підготовки та становлення майбутніх педагогів професійної навчання на основі впровадження передового вітчизняного та світового досвіду, зокрема: змісту, використання сучасних організаційно-педагогічних форм, освітніх об'єднань (кластерів, округів, навчально-науково-виробничих комплексів), економічних чинників, нормативно-правового, навчально-методичного та інформаційно-технологічного забезпечення

2	<p>організація доуніверситетської освіти, пов'язаної з виявленням в учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти та шкіл задачків до педагогічної діяльності через проведення професійно-психологічної діагностики, професійна апробація, професійного відбору і підготовки їх до навчання в університеті</p>	<p>розробити та апробувати систему забезпечення якості підготовки фахівців професійної освіти за дуальною формою організації в умовах інноваційно-освітнього кластера, яка базується на новому баченні наукових підходів (кластерний, коучинговий, компетентнісний) та методологічних принципів</p>
3	<p>упровадження комплексу кластерного, системно-синергетичного, мотиваційно-діяльнісного, компетентнісного, аксіологічного, акмеологічного, диверсифікаційного і коучинг-підходів у дуальної форми організації підготовки сучасних педагогів з інформаційно-технологічним забезпеченням змішаного навчання</p>	<p>удосконалити та розробити методики: проведення доуніверситетської профорієнтаційної роботи, організації освітньо-наукового процесу професійної підготовки в умовах глобальних викликів шляхом організації соціально-психологічного тренінгового центру, спрямованого на самовизначення здібностей абітурієнтів до педагогічної діяльності на основі моделі компетенцій зі застосуванням модифікованих методик управління якістю та встановлення професійних компетентностей педагогів за призначенням</p>
4	<p>створення неперервної системи професійної підготовки та розвитку (підвищення кваліфікації і стажування) науково-педагогічних кадрів на засадах самоорганізованості, самоактивності та мобільності учасників освітнього процесу (здобувачів освіти, слухачів викладачів, адміністраторів, керівників та інших зацікавлених сторін, роботодавців та партнерів) на шляху становлення професійно-особистісних якостей майбутніх фахівців на основі коучингового супроводу та мережевого сервісу</p>	<p>здійснити коучинговий супровід розвитку формувати особистісно-професійні якості студентів та становлення майбутніх педагогів професійного навчання в умовах інноваційно-освітнього кластера; доповнити пакет нормативно-правової, навчально-програмної документації на компетентнісна основа педагогів професійного навчання нової генерації за дуальною формою організації в умовах інноваційно-освітнього мережевого кластера</p>

5	<p>обґрунтування, розроблення та впровадження пакету нормативно-правової, навчально-програмної документації на компетентнісній основі та інноваційного науково-методичного інформаційно-телекомунікаційного забезпечення, створеного на базі цифрового освітнього ресурсу, в систему підготовки педагогів професійного навчання нової генерації за дуальною формою змішаного навчання в умовах інноваційно-освітнього кластеру у поєднанні зі зовнішнім незалежним професійним їх оцінювання</p>	<p>створити інноваційне навчально-науково-методичне інформаційно-технологічне забезпечення на основі інформаційного студентоцентрованого портативного середовища професійної підготовки педагогів професійного навчання;</p> <p>удосконалити систему контролю якості підготовки фахівців професійної освіти шляхом впровадження незалежного експертного оцінювання в умовах інноваційно-освітнього мережевого кластера;</p> <p>удосконалити організаційно-економічні, адміністративні, соціальні механізми багатоканального фінансування підготовки педагогів професійного навчання нової генерації в умовах інноваційно-освітнього кластера дуальної форми змішаного мережевої організації навчання в системі неперервної освіти</p>
---	--	---

Слід відзначити, що кластерні об'єднання — нині є однією з найефективніших форм організації інноваційних процесів, форм регіонального розвитку та регіональної підготовки педагогічних кадрів, за якої на ринку конкурують вже не окремі заклади освіти, а цілі комплекси, які скорочують свої витрати завдяки спільній кооперації підприємств, організацій, закладів освіти та державних установ. Запропонований інноваційний кластер є своєрідним новим розширеним освітнім середовищем — це сучасний простір, сукупність умов, засобів і технологій для комфортного навчання здобувачів освіти, педагогів. Згідно з даними Міністерства освіти і науки України [8] майже 33% від загальної кількості закладів професійної (професійно-технічної) освіти припадає на ті, що здійснюють підготовку фахівців для різноманітних галузей промисловості; 29,5% — для галузі сільського господарства, майже 17% — для галузі будівництва, трохи більше 7% — для сфери послуг, дещо менше від 6% — для сфери торгівлі та громадського харчування, 5,5% — для транспортної галузі, майже 1,3% — для ЖКГ і менше 1% — для сфери зв'язку. Прослідковується систематичне скорочення кількості закладів професійної (професійно-технічної) освіти упродовж останніх п'яти років. Згідно з даними ЄДБО [9] нині ця кількість становить 820 закладів. Серед регіонів України лідером за кількістю закладів професійної (професійно-технічної) освіти є Дніпропетровська область — 107 закладів освіти, а найменша кількість у Чернівецькій області — 19 закладів освіти. А щодо ЗВО, що здійснюють підготовку фахівців спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»,

то першість за кількістю спеціалізацій належить Українській інженерно-педагогічна академії (м. Харків), тоді як в Одеській і Івано-Франківській областях взагалі відсутня дана освітня пропозиція.

Професійні кроси за адміністративно-територіальним призначенням сформульовано у авторському трактуванні [11] як співвідношення контингенту здобувачів освіти у кількості ЗВО за регіональною та професійною спрямованістю спеціалізацій у тривалості циклів підготовки до потенціалу професійної зайнятості майбутніх педагогів професійного навчання за місцем працевлаштування у кількості закладів професійної (професійно-технічної) освіти і часом моніторингу зайнятості. Розроблено професійні кроси за адміністративно-територіальним призначенням спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)», де продемонстровано перелік спеціалізацій за шифрами (01–26), у вигляді співвідношення кількості ЗВО — надавачів освітніх послуг (чисельник) до кількості закладів професійної (професійно-технічної) освіти — працевлаштувачів (знаменник). Представлено картографування професійних кросів за адміністративно-територіальним призначенням спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» (рис. 2). Доцільно наголосити про соціальну вагомість професійно-технічної освіти. Відповідно до даних, що відображені у «Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні», лише у 2015 р. «серед загального контингенту учнів було 5 % дітей-сиріт і тих, які залишилися без піклування батьків, 13 % дітей із неповних сімей, 8 % дітей — з неблагополучних та малозабезпечених сімей та 2 % дітей — із особливими освітніми потребами, а також 1 % безробітних (за направленням служб зайнятості). Повну загальну середню освіту здобувають понад 61 % учнів» [16].

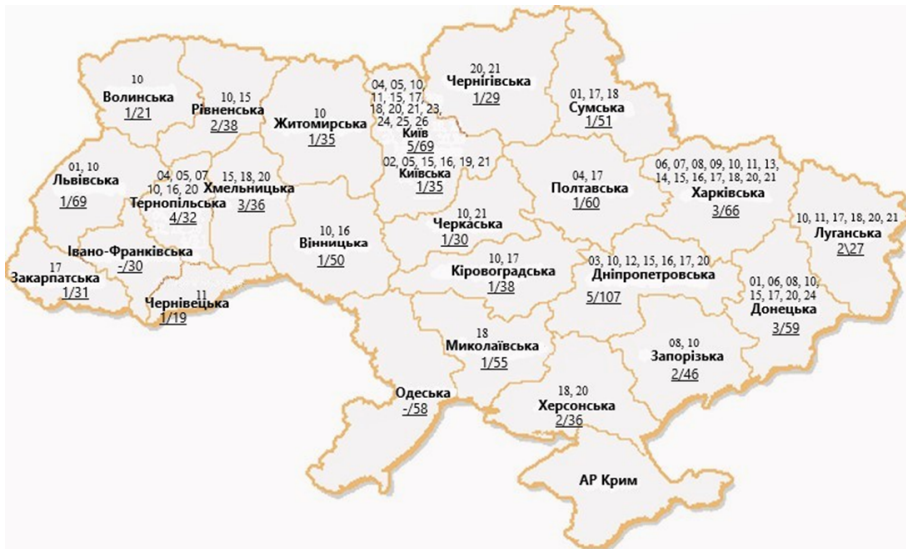

Рис. 2. Професійні кроси за адміністративно-територіальними умовами призначення спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» [10]

З огляду на вище розроблене зазначаємо, що виникає потреба у посиленні взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, соціальних партнерів, стейкхолдерів та адміністрації вищої і професійної (професійно-технічної) освіти щодо створення навчально-науково-виробничих комплексів і кластерів у вигляді інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання нової генерації у ЗВО.

Висновки

Здійснено системне узагальнення та запропоновано оновлені механізми вирішення наукової проблеми теоретичних і методичних засад професійної підготовки та розвитку педагогів професійного навчання нової генерації. Здійснено теоретико-ретроспективний та семантичний види аналізу понятійно-категоріального апарату наукової проблеми дослідження. Встановлено, що професійна компетентність педагогів нової формації — це спеціальний системоутворювальний комплекс якостей (професійне ремісництво, педагогічна майстерність, наставництво, спонукання до вирішення професійних проблемно-ситуаційних завдань), здібностей (алгоритмізація, циклічність повторюваних технологічних дій, професійна партитура виробничих процесів), комплексу знань, умінь та навичок професійного спрямування відповідно до семантичного призначення професійних середовищ у видах економічної діяльності й етіології фахового розвитку педагогічного впливу освітньо-наукового процесу модернізації інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання. Обґрунтовано й актуалізовано ефективність запровадження інноваційних підходів транспарентності, партисипатії та диверсифікації для забезпечення професійної підготовки педагогів професійного навчання. Актуалізовано, що: основними характеристиками транспарентності підготовки педагогів є прозорість, публічність, гласність, доступність, підзвітність та відкритість; партисипатія є важливою складовою в організації освітньо-наукового процесу у сучасних ЗВО; диверсифікація спрямована на гуманізацію та демократизацію освітньо-наукового процесу, реалізацію інноваційних технологій змішаного мережевого навчання, формування нових життєвих настанов з орієнтацією на особистість. Теоретично обґрунтовано та спроектовано модель інтегрованої освітньо-науково-виробничої системи цільової підготовки педагогів професійного навчання, що потрактовується як взаємозалежний і взаємообумовлений комплекс підсистем, які пов'язані між собою зовнішніми та внутрішніми зв'язками організаційно-педагогічних умов. Розроблено інформаційне студентоцентроване портативне середовище професійної підготовки педагогів професійного навчання, що створює можливості, з одного боку, для викладача оперативно отримувати інформацію про навчально-пізнавальну активність здобувача освіти впродовж освітньо-професійної програми; забезпечує комплектом методики щодо оцінювання результатів релевантності навчально-пізнавальної діяльності, отримати науково-методичний та інформаційно-технологічний дорадчо-консалтинговий сервіс електронних ресурсів мережевої підтримки інформаційно-телекомунікаційних платформ змішаного навчання дистанційної організації; сприяє онлайн-контактам усіх учасни-

ків освітньо-наукового процесу; адекватному ранжуванню кваліфікаційних ознак характеристики рівня навчальних досягнень педагогів професійного навчання; заохоченню до саморозвитку за допомогою механізму самооцінювання студентами власних навчальних досягнень; можливості компаративістики та самооцінювання зі зворотнім зв'язком. Подальших педагогічних розвідок набудуть питання методології системного управління інтегрованою освітньо-науково-виробничою системою цільової підготовки педагогів професійного навчання нової генерації.

Література

- [1] Bertalanffy, L. von. 1962. General System Theory – A Critical Review. *General Systems*, VII, 1–20.
- [2] Блауберг, И. В. 1997. Проблема целостности и системный подход: монография. Москва: Эдиториал УРСС. 448 с.
- [3] Богданов, А. А. 1989. Тектология: Всеобщая организационная наука: в 2-х книгах. Москва, «Экономика», Кн. 1, 304 с.
- [4] Карташов, В. А. 1995. Система систем: очерки общей теории и методологии. Москва: Прогресс-Академия, 452 с.
- [5] Квейд, Э. 1969. Анализ сложных систем: перевод с англ. Москва: Советское радио, 322 с.
- [6] Сурмин, Ю. П. 2003. Теория систем и системный анализ: учебное пособие Киев: МАУП, 368 с.
- [7] Юдин, Э. Г. 1978. Системный подход и принципы деятельности. Москва: Наука, 266 с.
- [8] Уемов, А. И. 1978. Системный подход и общая теория систем. Москва: «Мысль», 272 с.
- [9] Друкер, П., Макьярелло, Дж. А. 2010. Менеджмент. Москва: ООО «И.Д. Вильямс», 704 с.
- [10] Европейская социальная хартия: справочник. 2000. пер. с фр. Москва: Междунар. отношения. 41–67.
- [11] Титова, Н. М. 2018. Теоретико-методичні основи психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання: монографія. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 351 с.
- [12] Гуменюк, Т. Б., Корець, С. М. 2014. Системний підхід як складова освітньої інноватики. *Наука і освіта: науково-практичний журнал*. 7, 63–67 с.
- [13] Мультимодусні засади післядипломної освіти для сталого розвитку: колективна монографія 2017. / за заг. редакцією Н. М. Рідей, В. П. Сергієнко. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 634 с.
- [14] Управління системами післядипломної освіти для сталого розвитку: колективна монографія. 2019. / за заг. редакцією Рідей Н. М. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 691 с.
- [15] Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні. 2016 / за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка, 92–93.
- [16] Професійно-технічна освіта. *Сайт Міністерства освіти і науки України*. <https://mon.gov.ua/ua/tag/profesiyno-tekhnichna-osvita> (дата звернення: 28.11.2020).
- [17] Вступна кампанія 2018. *Єдина державна електронна база з питань освіти*. <https://vstup2018.edbo.gov.ua> (дата звернення 28.05.2018).

References

- [1] Bertalanffy, L. von. 1962. General System Theory – A Critical Review. *General Systems*, VII, 1–20.
- [2] Blauberger, I. V. 1997. Problema czelostnosti i sistemnyj podkhod: monografiya. Moskva: Editorial URSS. 448 p.
- [3] Bogdanov, A. A. 1989. Tektologiya: Vseobshhaya organizacziionnaya nauka: v 2-kh knigakh. Moskva, «Ekonomika», Kn. 1, 304 p.
- [4] Kartashov, V. A. 1995. Sistema sistem: ocherki obshhej teorii i metodologii. Moskva: Progress-Akademiya, 452 p.
- [5] Kvejd, E. 1969. Analiz slozhnykh sistem: perevod s angl. Moskva: Sovetskoe radio, 322 p.
- [6] Surmin, Yu. P. 2003. Teoriya sistem i sistemnyj analiz: uchebnoe posobie Kiev: MAUP, 368 p.
- [7] Yudin, E. G. 1978. Sistemnyj pokhod i princzipy deyatel'nosti. Moskva: Nauka, 266 p.
- [8] Uemov, A. I. 1978. Sistemnyj podkhod i obshhaya teoriya sistem. Moskva: «Mysl'», 272 p.
- [9] Druker, P., Mak'yarello, Dzh. A. 2010. Menedzhment. Moskva: OOO «I.D. Vil'yams», 704 p.
- [10] Evropejskaya soczial'naya khartiya: spravochnik. 2000. per. s fr. Moskva: Mezhdunar. otnosheniya, 41–67.
- [11] Tytova, N. M. 2018. Teoretyko-metodychni osnovy psykhologo-pedahohichnoi pidhotovky maibutnykh pedahohiv profesiinoho navchannia: monohrafiia. Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova, 351 p.
- [12] Humeniuk, T. B., Korets, S. M. 2014. Systemnyi pidkhid yak skladova osvითnoi innovatyky. *Nauka i osvita: naukovo-praktychnyi zhurnal*, 7, 63–67.
- [13] Multymodusni zasady pisliadyplomnoi osvითy dlia staloho rozvytku: kolektyvna monohrafiia. 2017 / za zah. redaktsiieiu N. M. Ridei, V. P. Serhiienko. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 634 p.
- [14] Upravlinnia systemamy pisliadyplomnoi osvითy dlia staloho rozvytku: kolektyvna monohrafiia. 2019 / za zah. redaktsiieiu Ridei N. M. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 691 p.
- [15] Natsionalna dopovid pro stan i perspektyvy rozvytku osvითy v Ukraini. 2016 / za zah. red. V. H. Kremenii. Kyiv: Pedahohichna dumka, 92–93.
- [16] Profesiino-tekhnichna osvითa. Sait Ministerstva osvითy i nauky Ukrainy. <https://mon.gov.ua/ua/tag/profesiino-tekhnichna-osvითa> (data zvernennia: 28.11.2020).
- [17] Vstupna kampaniia 2018. Yedyna derzhavna elektronna baza z pytan osvითy. <https://vstup2018.edbo.gov.ua> (data zvernennia 28.05.2018).